

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 290 (10275)

1976 чылдың декабрь 10, пятница

1925 чылда үндөзлөттүгүн

Өртөө 2 көп.

Кышкы спорт сезонуну

Күш-культураны болгаш спортту сайырадыр дугайында Коммунисттик партияның болгаш Совет чактаң айттышкыныларын күөсөдир дээш республиканың спорт комитети, эки тура спорт нитилелдери чамак ажилдары кылган. Ылангыя спортту кышкы хевирлеринче хей күш-культуражыларны хаара тудар, оларның мергежилдин бедилер чамдык хемчеглерин ач турар. Хаак спортунда 4 муң ажыг, хоккей ойнаарында 2300 хире кижик хаара тугууган. «Алдын шайба», «Өрүлгү бөмбүк» клубтарының, «Пионерская правда» солунунун шанналы дээш хаак маргылдааларында муң-муң өөреникчилер кирип турар. Спорттун кышкы хевирлеринин маргылдааларында Танды, Бий-Хем, Бай-Тайга, Чөөн-Хемчик районнарын, Хову-Аксының, Кызылдың командалары илпекчилер кирип келгеннер. Ол ышкыш ГТО-нун хаакка маннаарынын нормаларын дужаарынын маргылдааларын организаастаан.

Эрткен сезонда чоруткан ажилдар амгы үеңиз негелдезинге ам-даа четпес. Хамыктын мурнунда маргылдааларын киржикчилери эвээш, көргүскен түңгелдери чавыс болган. Бо болза организаакчы ажилдын, күш-культуражыларның мергежилдин бедилер хемчеглерин четпезин херечилеп турар.

Бо спорт сезонунда янзы-бүрү, солун маргылдаалар болур. Чер болганга кышкы спорт сезонунун ажайышкыны болуп эрткен. 1976—1978 чылдарда РСФСР-нин Улустарынын VI кышкы спартакиадазын эрттирер дугайында доктаалды Россия Федерациянын Министрлер Чөвүлели хүлээп алган. Орта үндөзлөш Тыва АССР-ге кышкы спартакиадазын чорудар. Бо болза маргылдааларның эн-не улуу ол. Оон программасында хаакка маннаары, биатлон, мянчигин хоккей кирип турар. Спартакиаданын баштайгы чадазы үлөтпүр бүдүрүгелерге, колхозтарга, совхозтарга, албан организация, өөренилге черлеринге, школарга эртер. Оон соодада районнарын, хоорайнын маргылдаалары болур. Моон кол согулгазы—хаакты, хоккейни сайырадыр, совет кижилерин спорттук кышкы хевиринге үргүлүп киришкен турарын чедип алыр, ГТО-нун нормаларын дужаары, спортчуларын өөрениди болгаш шилдир.

Кышкы спартакиаданын түңгел маргылдаалары республика найысылталыга хаакка маннаары, мянчигин хоккей февраль 16—20-де, биатлон—март 11—13-те эртер.

Кышкы спартакиаданын бирги чадазы эн-не массалыг болур. Ычангаши ону эки организаастаары чугула. Хамыктын мурнунда маргылдаалар эрттиреринге таарымчалыг байдалды тургузар. Бо талазы-биле эки тура спорт нитилелдери, оон чер-черде организаациялары боттут хемчеглерин ап, спартакиада эрттиреринин планын тургузар, ону херек кырынга боттандырар ужурулуг.

Спорттук кышкы хевирлеринин баазазын экижидеринче сөөлгү үеде кичээңгейин салып турар, оларны кышкы белеткек дээш чамдык хемчеглерин алган. Тайга станциясында хаак баазазы ажилдап турар. Ында 500 эжеш хаак бар. Маргылдаа киржикчилеринге, даштанып келгеннерге таарымчалыг байдалды ында тургускан. Найысылалда дөрт, Саары-Септе, Бай-Хаакта хоккей хааржактары, Бай-Хаакта чырыткан хаак оруун кылган, элээн хей черлерде боду буткен катоктары аштаан болгаш өскө-даа кышкы белеткек ажилдарын чоруткан. Ынчал-сезонда нитиизин-биле республикада кышкы спорт сезонунга белеткек кошкык. «Хүреш» стадионга катокту орайтадып ажиткан. Ында 100 коньки бар, оон чартык хирези үрелик, аңаа келген кижилериниң хей уштур болгаш чыныр чер чок.

Ол ышкыш Өвүр, Бай-Тайга, Барыын-Хемчик, Эрзин районнарында, Хову-Аксы суурда кышкы спорт сезонунга белеткек ажилдары четпес. Районнар төптөринге хаак баазаларын, катоктары, хаак, коньки хөдөйлөп алыр черлерин кылып болурунун аргалары бар турбуже, спорт комитеттери боттут хемчеглерин албайн турар. Чадаана-на, Шагаан-Арыга хаак баазаларын тургузар дугайында шиптирлер херек кырында ам-даа боттан-маан.

Районнарда, хоорайларда кышкы спорт хевирлеринин дериг-херекселдери кончуг ховар, ону садып алырын күзүн кижилер кайла-даа хей. Республика-нын салыг организаациялары чоңуң ол негелдезин хандырар дээш толаргай хемчеглерин алза чогуур. Хаакчыларын, биатлонистерин, хоккеистеринин спорттук мергежил чавыс болуп арттышаан. Олар-нын мергежилдин бедилер хемчеглерин доктаамал чорутпайн турар. Республиканың спорт комитети, эки тура спорт нитилелдери бо ажилче сагыш салып ужурулуг.

Совет күш-дамыр кижизилдигинин программалыг үндөзиниң—ГТО-нун нормаларынын кышкы хевирлерин дужаар белеткекди коллектив бүрүзү чоруткан турарын чедип алыр херек. Ону дужаарынын хүнерин доктаадып тургускан, күөсөдир чедип алыр дээш районнарын, хоорайларын спорт комитеттери шудурга ажилдаар ужурулуг.

Кышкы спорт сезонунда салдыган сорулгаларын чедипшикниң күөсөдир дээш спорт организаациялары күженишкенин ажилдаар хүлээлгелиг. Партия, профивилет болгаш комсомол организаациялары оларга деткинче, дузаны чедирер апар.

Чылдыын куусеткен

Оңу беш чылдың бирги чылдың планын оналдаларын күөсөдир дээш Кызыл район-нун малчыныры кызыл ажилдап, багай эвес түңгел-дерин чедип алганнар.

«Тере-Хөл» колхозтук ажил-чишлери күрүнеге чылда 2350 центнер эт садар тур-гаш, 2500 центнер чедирген. Оон дараазында «Кен-Тей» совхозтук малчыныры эт садарынын чыл планын күөсет-кен. Олар эт комбинатында 230 тонна инек эддин чорут-каннар. Бо даалганы күөсөди-ринге Валентина Долганова, Виктор Иванов, Галина Золо-тухина улуг үлүүн киригеннер.

Капитал тудуг 11 айларда

Оңу беш чылдың баштай-гы чылда ам чуга каш хон-га-ла тоңузуште келер. Эрт-кен 11 айларда республика-нын тудугчулары колдуг тү-нелдиг ажилдаанармы?

Ол үеңиз дугузунда 93,3 млн. рубльдин кол фондустары ажилдаа кирген. Ол дөргө эртен чылдың ол үеңиз-биле дөңсөөрге 82,9 хуу хей болуп турар.

Чылда 185 муң тонна да-дугу бээр күзүлүг Тываның да-дугу бөөлөөдүрү В. И. Ленин аттыг Комбинатынын ийги ачугу ажилдап эте-дөңсө; республиканың «Сели-хотехника» каттыжышкы-нын хари угда 10,4 муң тонна минералдыг цементиде шигеер баазаны ажилдаа кирген болгаш 45 километр автооруктар, 1200 өөреникчи-лер өөренип школар, 720 орунуг уруглар албан чер-дери, хүнүңүз 150 кижини эмнээр поликлиникалар, 2400 баш мыйыктыг бода мал, 31500 баш шор мал кирер ка-жаалар тугууган; 52 муң га ордарлар суг-биле хандырткан, 1000 га тарылаа шөлдери сугартыган, 214 га черпик малам, суун курдаткан. 1827 га дөңсөөккери сугары-лыга системаны өде септе-тиген болгаш оон-даа өскө хей ажилдар кылдыган.

Ынчал-сезонда капитал туду-да чедип кылдыган ажил-дар ам-даа хей. Эрткен үеңиз дугузунда капитал салым-чыныры чүткө 83,4 хуу шил-дигиниң. А тудуг-монтаж ажилдарынын планы 14,5 хуу чедир күөсөтиниле, чуртта-га тудууда капитал салым-чыныры 10,9 хуу чедир шил-дигиниң. Чурттага объек-

тудуу ажилдаа кикрери 39,3 хуу чедир күөсөтиниле. Эрткен чылдың бо үеңиз-биле дөңсөөрге янны шөлү 5323 дөңсөөк метр хой тургалта бажыныры ажилдаа кирген бола-даа, бо көргүзүп кончуг куу болуп турар-дыр.

Чурттага тудуунун планын көрөзүң, тудуг организаация-лары 71,4 хуу чедирген. Чур-тага шөлүз ажилдаа кия-реринин планын «Тыва тудуг» — 36,3 хуу, «Тыва септе-ле тудуг» — 62,9 хуу күөсет-кен, ол дөргө чедип ап боду дөңсөөккери шигеер куу ажилдаан киргүзүп турар.

Культура-амырлар объек-тилерин тудууда байдал база багай. Ол объектилерге ам-даа 3,7 млн. рубль чедир шилдигиниң болгаш чылдың тоңузуште чедир 472 өөреникчи өөренип школарын, 320 орунуг уругтар са-ды, 320 кулугу культура ал-бан черлерин ажилдаа кир-ери садал турар.

Тудуг ажилынын темпи-ли кудулап турарынын чылда-ганын көрөзүң тудуг органи-заациялары багай ажилдап турарынын түңгел. 33 тудуг организаацияларынын чуга-8-и планын оналдаларын күөсөтинге байда кончуг дү-вүренгип деп чүвени тодары-тып турар-дыр. Бо чылдың 11 айларда баш — 63,4 млн. рубльдин тудуг-монтаж ажил-дарын кылган, ол дөргө бү-дүрүте программаның 13,5 хуу чедир күөсөтиниле көр-гүскен-дыр.

Ол ышкыш көрөзүң ажил-даар тудуг организаациялары күш-ажылдын бүдүрүчүлү-гүн планын база чедир күө-сөткөн. Эрткен үеңиз дугу-зунда ортук малчынын өдүр-дөңсө куш-ажылдын бүдү-рукчүлүгүн өдүрүшкөндө ча-мдык коллективтер эки көрү-сүткүлери чедип алган. Оларга «Тыва тудуг» трестин «Тыва да-дугу тудуг», «Кызыл ту-дуг», «Чер ажилдар килди-ор» өргөздөдир, «Тыва көрө тудугтун» № 62 КМК-зынын, «Тыва суг-дуг» трестин 1 болгаш 2 дугаар КМК-лары-нын, тудуг уластурун, Тыва автоорук өргөздөдир тудуг уластурун коллективтери хамарылар.

Дыка хой тудуг организа-циялары тудуг-монтаж ажил-дарынын бот-үнезин чавыс-гадизин чедип алган. Январ-октябры айларда нитиизин-биле 4 муң рубльдин капиталын эддинген. Оон иштинде «Тыва тудуг» 133 муң рубльге, «Тыва кедү тудуг» 191 муң рубльге, «Тыва суг-дуг» 278 муң ру-блеге тудуг-монтаж ажилда-рын бот-үнезин чыгеткен.

Чыл тоңузуште чедир ар-гын эе ээзеш. Республиканың тудугчулары улус ажил-дарынын ачу өрелгип болган. Ыччангаши бүгү күштү пла-нын оналдаларын күөсөди-ринче мондөп, бар курамы-ларын ажилдаары негеттинип турар.

Т. МЕЛЬНИКОВА,
Статистика өргөздөдир
капитал тудуг кидизинин
начальниги.

ЧЕДИШКИНИНГ ДООЗАР

Бараан саарылгазынын чыл-панын хуусаа бетинде күө-сөдир дээш Чөөн-Хемчик рай-позуун ажил-ишчилери со-циалисттик чарышты калбар-тып, чылдың этезинден-не кү-женишкенин ажилдап кел-ген. Магазинер, нитиизин чөмөннөдө черлеринин кол-лективтери боттарында бар арга-куралдарын ажилдап тур-гаш, декабрь 20-де чыл-панын күөсөдирин шиптир-дээр.

Эрткен 11 айларда рай-по бараан саарылгазынын пла-нын нитиизин-биле 101,7 хуу, оон иштинде магазинер 101 хуу, нитиизин чөмөннөдө чер-лери 107 хуу күөсөдир, пландап амыр 171 муң рубль-дин бараанын чонга са-дан.

Хуузу нежигүрер хүзөөн азырын чыл планын райпо декабрь 1-де-ле 116 хуу, да-дыр чылдазынын оналдаан 132 хуу күөсөтин.

Күженишкенин ажилдап түңгелде күш-ажылды чедипшикниң чедип ап тур-лар бисте хей. Олар ону беш чылдың баштайгы чыл-пын планын хуусаа бетинде күөсөткөн, 1977 чылдың январь аянын үлүүде ажилдап турарлар. Ындыларга чыл-панын 102,7 хуу күөсөтин-дик магазининиң садимы-лары Н. Саал, К. Монгуш, Л. Монгуш, М. Куулар, чыл-пын 104 хуу күөсөтин «Искра» колхозтук аш-чөм магазини (өргөздөдир А. Саг), планын 101 хуу күөсөтин Ийме аш-чөм магазини (өргөздөдир Р. Ондар) хамарылар.

Автолавка садимылары-нын ажилы база-ла мактал-дыг. В. Монгуш биле Б. Дон-гар бараан саарылгазынын чыл-панын 104 хуу, В. Рос-топов — 110, Чертозов — 132 хуу күөсөтин болгаш 1977 чылдың үлүүде киришкенер.

Райпоңуң коллективни де-кабры күш-ажылдын шалы-ын аны кылдыр чарлаш, ар-гын үеңиз чон ажилдап, пла-нын чедипшикниң күөсөди-р дээш соруктуг ажилдап турар.

К. АРТАА,
райпоңуң экономисти.

СЭКП райкомнарының пленумнары, партактив хуралдары

Бүгү чурттаан ышкыш СЭКП ТК-нын октябрь (1976 ч.) пленумунун түңгел-дерин болгаш партия органи-заацияларынын сорулгалары-нын дугайында айттыртып чугаалашкан пленумнар, ак-тив хуралдары республика-нын партия организаацияла-рында бо хүнерде болуп эр-тип турар. Оларнын киржи-чилери коммунисттерин, бүгү ажалчы чоңарын өдүр-дөңсөдир бистин партиястын нити-ки болгаш даштыкы пи-литикаын, тайбынын бажы-ларын чедипшикниң чедип алыр, чурттуң экономикаын база чоңуң амырларын чедипшикниң чедип алыр, чурттуң экономикаын база чоңуң амырларын чедипшикниң чедип алыр, чурттуң экономикаын база чоңуң амырларын чедипшикниң чедип алыр.

СЭКП Төп Комитетинин ок-тябрь пленумунун түңгел-дерин болгаш районнуң пар-тия организаациянын сорул-галарынын дугайында айт-тыртып чугаалашкан партия-нын Кызыл райкомунун пле-нумунга ол дугайында айт-кекди СЭКП райкомунун ийги секретары А. Н. Илмин кыл-ган.

СЭКП обкомунун өөрө ке-жигүтү, Тыва АССР-ниң Дээ-ди Советинин Президиумунун Даргазы Б. Ш. Долганова пле-нумун ажилында киржи, түвө чугаалаш.

Барыын-Хемчиктин болгаш Монгуш-Тайганың ол-ла хүн өрткөзүн партактив хура-лында партия Төп Комитети-нин октябрь пленумунун, пар-тия Тыва обкомунун III пле-нумун түңгелдеринин болгаш районнарын партия органи-заацияларынын сорулгалары-нын дугайында айттыртып чугаалашкан.

Партия райкомнарын пленумнары, партактив хура-лары СЭКП ТК-нын октябрь пленумунун шиптирлерин, эш Л. И. Брежневтин чуга-алаш айттыртып сорулгалары боттандырар талазы-биле хемчеглерин айткан док-тааларын хүлээп алган.

КОЖАГАРДА ХОЙЖУ

Шандалыг «Сымыч» күрөкчөмүңкү төвү турган, тайга эдө Чалгыс-Амта бо чыл-хот хар чук. Көдөк чер болгаш, оон база мында кончуг дымдыг эвес. Бо хемчег-тең ол-бо талааларында кадыр мөстөр, хар-га энүн былатпанын, хараган, сөөкөңнениң өнү карарын, кадар оңду саргылар чыдар. Ол хиреде мында мал шымыр көсүдөс. Аңаа коорде, борбак-борбак кара табар-лыг, кезек-кезек сарыг шеттериг суг ууу, дагаларын ары талаалары, хоокужуктар, уран-шеверлериниң сырны каан шарты мыйкыл, хой шымыр-биле хээленген. Бо дөңсөөккери ажил-иш, угаан-болдыг кижиз чурттан турар-дыр деп чүвө илден.

«Өкө» совхозтун хойбузу сургадан чоразыныс Шыган Байгал-оолюн Ооржак-тын кыштаптаа чедер бердыс. Малчы-нын кодаанына кире бөргө-ге оон ажил-иш шиптизин дөңсөп көсүр бээр: чала-ай кайжаада нопалыт өнөт, савап, өкө дөңсө-ккери арыг-салыг, кайжаалып чымылган, көрөккери шадла-ла хоорун каан, херим-ка-жааларын септен, дөңсөп, чаа шиптир та-нылда шалап, ак өг бөзүн кижилер септи-ли өртүрүп келер, башыга кире бөргө, арыг-салыг, чымыр, чымыр, хоорой, суур-ларда чурттан олар уластан малайыр чүвө чок.

Малчыныс өндө чогулу. Алазы ирей олар. «Эртен-не хой кадарын үгөн кижик, чугула херектиг болунар, таварык бери болуп болбайн аан, колаң хой кайы ырактан иле болгай» — деп, ирей сүмөлдө-дир. Аяк шайын ижиң алгаш, кырганын сүмөзиз дугаар, хемчегиниң бажымы утлай, кара шивилерин хем уну-биле, мый-бээр көргүзүпүн хап ор бис.

Сагдан сарыг өттүг, хаяларын падыр мөстөр, шеттериг, сөөкөңнениң ойлар. Тайга чогуу чер илдиң болбайн калчар. Хари шиптизин бичин-ле деп. Бир кезек чораш, хем ору элээн ырап келгеннесте, кедээ хаяларын кадыр мөстө ак-чойт хой көсү берди. Олар машина дааңындан сөзгө ап, бодуңчуң сакшын.

Кожакарын кырында, келди хойнуң ко-дөңсөдө, мырпаның сирте дээр аягында ууун кижик басты харан алган тур. Ону көрөт.

«Кожакарын бажылайды Хову харал олар сен. Бей-а дээш тыва уластуң хойга, оон кадарызынга бараал-гаткан ырымды кижик дөңсөп сактын келер болду. Хойжуусу бо-ла бөөр деп малай иле-гөш, ырактан-ла кийирыктын мендөлөш-көш, калчын ужурамыр, бөөр бадмы кел-дир арга бар бе деп айттырдым.

«Кожут кадыр чер болгай, идик база тайгыр, дөдөр калчын үңүп алыр чосор а-дээш, хойжуусу кылашпай бажыны. Фото-корреспондент биле бис өлгө утук кожа-гарже үнүшөт, удатпайн ужурамы бер-

диктеңер, кыш дөргө кыш-ла болгай дээрин ол калчынгай дөңсөдөп олур. Оон ол боданын бадимы-биле каш үн-көстөн кинирөөн.

Ооржактар кырымыже мадап келген ко-дан хову хүзүдөй берген, бо күзүн арыг мөрипсө уксаалыг, 700 ажыг баш хунап хойлар хүлээп алган. Уксаа энжидери-биле тускайлап эки хойларын дуржулгагы малчыны бажылааны-да таварыга эвес. Күсүк оларга эки семирткен анык хойлар-нын күш-деңгелдеп семс. Малчылар ховуңуң калчынның септегенин өрте-ле кылып алган. Калчаның көрөңнени шадла-ла хоорун каан. Хой хемгерер апар ка-нааны, ситен, савап кайжаалып, бажыны-нын херимин бүрүн септен алган — кыска-зы-биле чугаалашаар, өдөң-кыштагы бүрүн белеткен алганнар.

Хойжу өг-бүдө эрткен күзү 10 тонна ситендиг боттары белеткөн, оон 5 тонна-нын кыштаанда дүжүрүп алган. Артынан чедирип алыр машина жөпөн турар. Сов-

хозтук таамактын бир теленка (3 тонна хире) савапты чоокта дүжүргөн. Ол мал чөмөри ажилдаа кур чыдар, арып-доруккан мал чок. Хой сүтүлү хандыр-тыган. Амдымында хар чута, элүг соок чок турда чор оларын ийи ажилдарынче малтын кичээткөй салып турар. Амгы үеде ол кедер черлерде, ары талааларда терек өттүг, ынтала-даа сөөкүзүрди харта алыр бөөр черлерин одаараткан, чок болган мөс, кышкы черлерин одаарларын камнан ап турар, моок ужурунда мал өрбөз, нитиизин күр карин турары ол.

Кандыг-даа ажил-херекти эе бөү-биле көрү ховуңуң малчыны мыйкыл белетке-нип, бодундиг хамарылар чүдүлдери бү-рүн кылып алган болгаштын, ону беш чылдың ийги чылдаа база-ла бедик көр-гүзүлгөдир чедип алыртып бугурулгип илдерген турар. Амдымында социали-сттик хүзүдөге албан болза-даа, келер чылдын уксаалыг кодан ховуңу меңди бол-гаш хуу кыштагыдыр, хой бүрүзүлгө 2,7 кг дүк алыр планын 3 кг чедирер деп сорудан турарын дадтаамаа чонга чуга-алаш-дыр.

С. ЧИЖИТ,
ЧУРУКТА: Ш. К. Ооржак,
А. ЗАПЦЕВИЧ фотоу.

Хойжу өг-бүдө эрткен күзү 10 тонна ситендиг боттары белеткөн, оон 5 тонна-нын кыштаанда дүжүрүп алган. Артынан чедирип алыр машина жөпөн турар. Сов-

хозтук таамактын бир теленка (3 тонна хире) савапты чоокта дүжүргөн. Ол мал чөмөри ажилдаа кур чыдар, арып-доруккан мал чок. Хой сүтүлү хандыр-тыган. Амдымында хар чута, элүг соок чок турда чор оларын ийи ажилдарынче малтын кичээткөй салып турар. Амгы үеде ол кедер черлерде, ары талааларда терек өттүг, ынтала-даа сөөкүзүрди харта алыр бөөр черлерин одаараткан, чок болган мөс, кышкы черлерин одаарларын камнан ап турар, моок ужурунда мал өрбөз, нитиизин күр карин турары ол.

Кандыг-даа ажил-херекти эе бөү-биле көрү ховуңуң малчыны мыйкыл белетке-нип, бодундиг хамарылар чүдүлдери бү-рүн кылып алган болгаштын, ону беш чылдың ийги чылдаа база-ла бедик көр-гүзүлгөдир чедип алыртып бугурулгип илдерген турар. Амдымында социали-сттик хүзүдөге албан болза-даа, келер чылдын уксаалыг кодан ховуңу меңди бол-гаш хуу кыштагыдыр, хой бүрүзүлгө 2,7 кг дүк алыр планын 3 кг чедирер деп сорудан турарын дадтаамаа чонга чуга-алаш-дыр.

С. ЧИЖИТ,
ЧУРУКТА: Ш. К. Ооржак,
А. ЗАПЦЕВИЧ фотоу.

Хойжу өг-бүдө эрткен күзү 10 тонна ситендиг боттары белеткөн, оон 5 тонна-нын кыштаанда дүжүрүп алган. Артынан чедирип алыр машина жөпөн турар. Сов-

хозтук таамактын бир теленка (3 тонна хире) савапты чоокта дүжүргөн. Ол мал чөмөри ажилдаа кур чыдар, арып-доруккан мал чок. Хой сүтүлү хандыр-тыган. Амдымында хар чута, элүг соок чок турда чор оларын ийи ажилдарынче малтын кичээткөй салып турар. Амгы үеде ол кедер черлерде, ары талааларда терек өттүг, ынтала-даа сөөкүзүрди харта алыр бөөр черлерин одаараткан, чок болган мөс, кышкы черлерин одаарларын камнан ап турар, моок ужурунда мал өрбөз, нитиизин күр карин турары ол.

Кандыг-даа ажил-херекти эе бөү-биле көрү ховуңуң малчыны мыйкыл белетке-нип, бодундиг хамарылар чүдүлдери бү-рүн кылып алган болгаштын, ону беш чылдың ийги чылдаа база-ла бедик көр-гүзүлгөдир чедип алыртып бугурулгип илдерген турар. Амдымында социали-сттик хүзүдөге албан болза-даа, келер чылдын уксаалыг кодан ховуңу меңди бол-гаш хуу кыштагыдыр, хой бүрүзүлгө 2,7 кг дүк алыр планын 3 кг чедирер деп сорудан турарын дадтаамаа чонга чуга-алаш-дыр.

С. ЧИЖИТ,
ЧУРУКТА: Ш. К. Ооржак,
А. ЗАПЦЕВИЧ фотоу.

Хойжу өг-бүдө эрткен күзү 10 тонна ситендиг боттары белеткөн, оон 5 тонна-нын кыштаанда дүжүрүп алган. Артынан чедирип алыр машина жөпөн турар. Сов-

хозтук таамактын бир теленка (3 тонна хире) савапты чоокта дүжүргөн. Ол мал чөмөри ажилдаа кур чыдар, арып-доруккан мал чок. Хой сүтүлү хандыр-тыган. Амдымында хар чута, элүг соок чок турда чор оларын ийи ажилдарынче малтын кичээткөй салып турар. Амгы үеде ол кедер черлерде, ары талааларда терек өттүг, ынтала-даа сөөкүзүрди харта алыр бөөр черлерин одаараткан, чок болган мөс, кышкы черлерин одаарларын камнан ап турар, моок ужурунда мал өрбөз, нитиизин күр карин турары ол.

Чугаалашкан айттыртып тала-зы-биле калбак санал-онаалар болган. Пленумнуң ажилында партия Тыва обкомунун секре-тары Г. Н. Долганова киржи-кен.

СЭКП Төп Комитетинин ок-тябрь пленумунун түңгел-дерин болгаш районнуң пар-тия организаациянын сорул-галарынын дугайында айт-тыртып чугаалашкан партия-нын Кызыл райкомунун пле-нумун

УЛАН-БАТОР. (СЭТА). Бы-
жыг тайбынын хандылары,
ууластар арабыга найыралды
болгаш кады ажылдажылганы
быжыггаары — МАР-ның жур-
налисттеринин куд сорулгазы
болуп турар. Моол журналис-
теринин алаа болган ушкү
сээдининге ол дугайын чу-
гаалзды.

(C3TA).

A black and white photograph of a large, modern apartment complex built on a steep hillside. The complex consists of several tall, rectangular buildings with many windows. In the foreground, there is a large, open, flat area where a group of people are gathered, some appearing to be playing a game. The background shows more hills and some smaller buildings.

Дж. Андреотти биле Д. Фортуни делегирин хей-хей айтып, ырыгарын болагын мый таллап, кармалзаларын айтырып, ырым чуталжалын көрөп дегенде, ал бажынын тонозактыгына минаткан. Ол дыйкандагы айырма, Италиянын экономиясын бадалдыга онз кичекейин салган болуп турар.

Дж. Фортуни административиянын эрге-чыгарыгын протективия эрге-дуузалалын сугуткан. Дж. Картерге дагыдын бөрү болуп турар үчүн, дуузалалжыкындар кылдырып ала АКШ-че Дж. Андреотти ийин коруругу Италиянын калыпай бөрөтүн чүпкүр сунуш

[illegible]

Оюн илай Дж. Андреотти б...
дунун Вашингтонга турган ун...
нын январьнын 20-де эрге...
тургага кире демократчы а...
министрациянын удурутаган...
биле харылаа тургузарины...
жыгзар бада турар. Инча...
жеке эрге-думаалаа даба...
туузуна киреэн шаамда да...
ууны толукчидер-биле ч...
газалажышкындар кылба м...
иен меделдеш, президент...
сонгуулаа Дж. Картер илд...
куражынкындан ойталаан...
журжар апгаран.

ИСЕЛДИН

Маадырдыг аягыла улустан
20 жыл дургузунда чорудун
келген демисели аар-берге бол-
ган. Тай мун кижилгис аар

үлүсчү шимчээшкин партиязын (МПЛА-ны) тургусканындан бээр 20 чыл болган

енегенен португал армия, МПЛА-нын партизандарына дүгү тургусан тускай чыккыч экспедициялар, кара-пакыкта улуу ууусалыг тургашкынан болгаш шулулар берген ангола уаустун эки оолдарынын тура-соруун сыйлап шыдаван.

МПЛА-нын колонизаторлар-ице чексиз демисиянын чыгдары Холден Роберто болгаш Джозас Савимбелде империал-скердикчилер-биле иштешке чык чыгдары болган, алар ангола уаустун «хостак-чыгдары» бис деп мегелен чакыртыны алаш, черек кымыда оон эрге-акчыктарына туур эскерин, Барым түгүп эки-не реаккылыг күштери-биле болгаш Мурнуу Араб Республиканын расистри-биле ууулашкын агаг турган.

Ууулашкын-биле чексиз демисияге тийлээш, дахкыны интервенцияны... болгаш

эскерлики идеягеттери чыкка талкап, ангола ууус МПЛА-нын уууругазы-биле тайбын ачымдарды, мезгүлде болган сөөк-эли млыгар чорукту чок кылар ындыг нийтиледди тургузуп эгелден.

Чурттуу хамаарышпас чо-руун чарлаанындан бээр эр-кен чугас чангыс чыккыч дур-гузунда безин Ангола Ууус Республиканын каала чурттуу национал эде тургузуугазы-нын дугайында МПЛА-нын илпн ундуген программасын бооттандырышаан, калбак ууус массаларын социал-эко-номиктиг байдалын экижиде-ринче улагачан тодартай хем-чегерини ал чоруктан. Чоюнча халас медицина хандырдыгы-зын тургусан, бизик бидбее чорукту ууузкаар талазы-биле калбак кампанияны чорудуп ишкар халкыны аса-түрүскү-

зымын органилар чурттуу тав-гузунда он баштай тургустун-ган.

Экономика системаны эде тургузар талазы-биле акыл бү-тү чуртта чоруп турар: Анго-ладан деэин үнгөн дахкыны хөредителерниң даа колониз-аторларынын ол черге турган дузалакчыларынын уууг-уугу фабрикаларын болгаш заводга-рын национализиашаан, банкы-лар, кедээ ажал-агынын уууг-уугу фермалары болган чердери куруенин өнүкүшкө ийилчөө. МПЛА болган оон чер-терде идеякчилери бүд-үрүге черлеринин акжылы экижидер даш, чак-аашындан бузурчүкүзүп белиер, белеп продукция бузуруп ундурярга көмүлдүр даш демисияк тур-пар.

МПЛА-га баштаккан ачыг

куруенин ат-алдары делегей-де даа чоктамап угадым тур-пар. Ангола Ууус Республика болза Африканын чангыс эки организацизияны, ИНЕСКО-ну, Күш-ажалдын делегей ор-ганизацизиянын болгаш оонда өскө делегей организаци-зацийнын кежигүүн булуп тур-пар. Ал Ангола Ууус Респу-блика Каттишолан Ниялвар Ор-ганизацизиянын дүрүм бузгар кежигүүн алпаргынын дуга-йында мезелин бүгү демисия-гын кижги түрөткелен «сеткил ханымкыны-биле хуурап ал-ган.

Бүгү делегейин коммуни-стиг болгаш акжылын партизла-ры-биле МПЛА-нын харылаа-рыны улам калкырын даа бы-жыттып турар. Шаакин тура-ла акы-дукамалчык харылаа-лар Анголаны хостары даш уууучу шимчашкыниң Совет Эмпиляния Коммунистг пар-тиясы-биле, мааралын каам

чыктыктарган. Ангола Ууус Республиканын партия-чаан делегацияны ССРЭ-ге чораша МПЛА биле СЭКП-нин аразын-да кады ачымдажылга ду-йында керээге ат салган, а партизанынын аразында хыр-ылаалар доктамап быжыкта болгаш бүгү демисияге ула-албар дээрин ол керээд оонапкан демселден.

Ангола уаустун хосталганы демисиякын бүгү төгүзүп өн-дэйимче революусту ашартаран —МПЛА-биле сырый холбаш-кан, ол ач демисиядн болган тийгелелерини кадыг-берген 20 чылды акжп эрткин. Ал Анголанын ууузу МПЛА-нын уууругазы-биле кижиги кы-ныг мезгүлүрүндн хостуг, ча-ниниетиледи, социалистгг ний-тиледди тургузуп эгелден.

Б. КУДРЯВЦЕВ,
(СЭТА-нын корреспонденти)
Ланца

Б. КУДРЯВЦЕВ.
(СЭТА-ның корреспондентизи).
Луанда

